

Bhadrapadarjun
Veer Shaiva pradipika
दीर्घ इति प्रदीपिका

Sanskrit-

Paper - Handwritten

1938 Sambad (137 years)

36 folio (Folio No. 15 missing)

8.3" x 4.5"

~~Complete~~

Complete

॥ इति श्रीवैद्यनाथसंस्कृतसंग्रहः ॥

[६] अथ वीरशैलप्रदीपिकाप्रारंभमस्तु ॥ ६ ॥ श्री ॥

श्रीगणेशायनमः॥ अथ वीरशैवोक्तवर्षप्रदीपिकाप्रारंभः॥
 श्रीशिवसन्धिदानंदलक्षणं सर्वकारणं। महालिंगाभि
 धंनोमिसमुपास्यंमुमुक्षुभिः॥ गुरुमनादिनिरंजनं
 गमं परमसद्गुणसौरभपरायणं। जगति तोटदसिधम
 हेश्वरं प्रथितनामजुषं प्रणमाम्यहं॥ १॥ लीलामूर्तिरना
 दिजंगममयश्रीतोऽसिधेश्वरस्त्वेरोदामकपाकटा
 क्षलहरीप्राप्तोपदेशोन्नतिः॥ २॥ धर्मात्साधुसमीरयन्
 स्वभजकान् श्रीवीरशैवोचितान्बोधंनोमिमलंददा
 तुमुदिगश्रीशान्तवीरोयतिः॥ ५॥ शान्तवीरगुरुभरिसत्कृपा

सतनुर्नरामोभुते श्रितास इह हंतस्तसमाशत। अस्यार्थः।
 हे ब्रह्मणस्पते लिंगं तद्ब्रह्मसंज्ञिकमिह दिव्यं च न प्रामाण्यात्॥
 लिंगरूपशरीरावभेदेन शरीरिभावेनाधिष्ठितपरमशिव।
 तेतवतत्। ब्रह्मपदवाच्यलिंगरूपं शरीरं पवित्रं शुच्यशुचि
 कालेऽपि धर्तुं योग्यत्वात्। विततं प्रसिद्धं अथ वा इष्टादिभेदेन।
 भक्तशरीरादिभेदेन वा बहुविधं प्रभुर्निग्रहानुग्रहसमर्थः।
 एवं विभक्तः समस्तानि सार्वविभक्तिकस्तत्सिद्धान्ताणि भ
 क्तशरीराणि पश्येद्विद्वामोपि धार्यमाणः सन् लिंगरूपशरीर।

द्वाभक्तान्गसंयुक्तोसीत्यर्थः। अथवा विश्वतः प्रभुः विश्व।
 शुद्धेन विश्वांतः पातिनः पशवो लक्ष्यंते ब्रह्माद्याः स्थावरां॥।
 व ताश्च देवदेस्यश्च लिनः। पशवः परिकीर्त्यंते संसारवशैव।
 तिनः। तेषां पतिस्तद्देवेशः शिवः पशुपतिः स्मृतः। इति वच्य
 नात् ब्रह्मादिपशूनां नियामकः। गात्राणि स्थूल सूक्ष्म कारणश
 रीरेन्द्रियांसः करणादीनि सूवांगा निपयेषिद्याप्नोषिद्न्द्रियादागतं
 किंचिद्यसुखं तद्विवापितं। तत्तत्प्रसादं भोक्तव्यं तदिन्द्रियमुखेन
 च। इष्टलिंगतु बाह्यां मे प्राणलिंगं तथांतरै। भावलिंगं सदैवा॥
 स्मिन्नात्मांगे सुप्रतिष्ठितं। इदयांगे महालिंगं श्रीत्रांगे सुप्रसादकं।

॥५४॥
 ब्रह्मगंगे चरति गंतुं दृग्गंगे शिवलिंगकं । जिह्वां गुरुलिंगं तु नासि ।
 कांगेतर्धैव च । आचारलिंगमश्नांतं सुप्रतिष्ठितसेवहि । यथा
 ज्ञानेन्द्रियांगेषु क्रमाल्लिंगं प्रतिष्ठितं । इति वा तुला गमवचनप्रा
 माण्यात् स्वसंयोगाद् ध्रुवादि विषयान्निरस्य ते चिन्द्रियेषु स्वयं ॥
 स्थितत्वा ध्रुवादि विषयान् स्वीकृत्य पश्चात्प्रसादरूपान्ता
 न् विषयान् तेभ्यो दत्त्वा पवित्राणि करोषीत्यर्थः । तथा च अतस्त
 नुः । तन्नुत्रयगतानादिमलत्रयमसौ गुरुः । दीक्षात्रयेण निर्द
 ग्ध्वा लिंगत्रयमुपादिशदिति शंकरसंहितावचनेन वेधा
 मनुक्रियारूपदीक्षात्रयेण निर्दग्धपापपञ्जरः । अथवा तप

सा ब्रह्म जिज्ञासस्वेति ते तन्नीयोष निषद्वा क्वात् । अतः साः अ
 निगृहीताः तन्वदं द्रियाण्यस्य सोतयतनुः । अविजितेन्द्रि
 य इत्यर्थः । श्रोत्रनेत्रेन्द्रियमन्तिरिक्तायास्तनोरभावात्तनुः । वि
 शब्दस्विन्द्रियपर इत्यवमन्तमं आमः अपरिपक्वांतः करणः ।
 तत्तुलिंगं नाश्नुते न प्राप्नोति के पुनः प्राप्नुवन्तीत्याकांक्षायां श्रि
 तासः शिवधर्मा श्रिताः इत्तुलिंगं वहन्तः धारयन्ति किं यत ।
 एव तत्तुल्यं प्रसिद्धं शिवपदं समाश्रित । धारयेद्यस्तु हस्तादौ त्रिंशत् ।
 कारं शिवं सदा । तस्य हस्तस्थितं विधि मस्य दं संपदां पदं । इति ।
 प्रामाण्या प्राप्नुवन्तीत्यर्थः । अस्मिन्नर्थे उपब्रह्मणवचनानि ॥

नु
 ब्रह्मेति लिंगमाख्यातं ब्रह्मणस्पतिरीश्वरः। पवित्रं तद्धि विख्या-
 तं तस्यं पकार्ति मंशुचिः। ऋगिषाह पवित्रं ते विततं ब्रह्मणस्प-
 ते। तस्मात्सवित्रं तल्लिंगं धारयं शैवमनामयं। अतस्तनुरसो वै
 आमः संस्कारवर्जितः। दीक्षयारहितः साक्षान्नाम्रुयाल्लिंगमु-
 त्तमं। यः करोति तपः पूर्वं स तस्तनुरुच्यते। परिपक्वो विमोक्षाय
 सोऽश्वनुसेलिंगधारणं। न करोति तपः पूर्वं सो तस्तनुरुच्यते॥ अ-
 पक्वो यं विमोक्षाय नाश्वनुतेलिंगधारणं। शिवधर्माश्रिताः शांताः
 चैव शिवा परायणाः। ये बहंतः सदा लिंगं ते यांति परमं पदं। अथ ते
 तरीयोष निषदि। ॐ नमो ब्रह्मणे धारणं मे अस्त्वनिराकरणं धारय।

नाभूयासंकर्णयोः श्रुतं मा-ध्वो ढवं ममा मुष्य । ॐ । अस्यार्थः ।
 नमो ब्रह्मणे ब्रह्मणस्पतिरीशो यं ब्रह्मेतत्त्रिंशमुच्यते । इति स्कां
 दवचनेन अलिंगमेकमक्षतं लिंगं ब्रह्मेति निश्चितमिती ॥
 श्वरगीतावचनेन ब्रह्मणे लिंगमूर्तय इति लिंगपुराणवच-
 नेन चोतिरूपे परोक्षे लिंगारब्धे ब्रह्मरूपे इत्यपराधस्तोत्रेशंक-
 राचार्यवाक्येन च ब्रह्मणे लिंगमूर्तये नम इति पुरुषैर्नमस्का-
 रभक्तिपुनस्सरं लिंगधारणं याचितं धारणं तद्ब्रह्मरूपशिवः ।
 लिंगधारणं मे मम अस्तु भूयात् अनिराकरणं उत्तमं गेगले वा-
 पिकक्षेत्रे वक्षस्य लेपि वा । तथा हस्ततले वापि प्राणलिंगं धरे ।

नाहं धारयतां देवान् भूयासं मञ्जतः सुराः । न शक्नुवन्ति ।
मां तर्तुं मञ्जतं मृत्युसागरे । उद्धवं ममेदमो लिङ्गं मा-आमु
ष्य समाश्रये । किं-य । अं मिति ब्रह्म परमं लिङ्गाकारं महे ।
श्वरं । स वा विस्थासु सर्वेषु कालेषु निमिषार्धतः । अवि ।
योगेन भुक्तिं-य मुक्तिमिच्छन् द्विजोत्तमः । धारयेत्सं-यसु
स्थानेष्वस्मिन् संलग्नमानसः । उपदिष्टं-य गुरुणा कर्णं
तं दिव्यरूपभाक् । वेदसिद्धं मंत्रराजं जपेत्सं-याक्षरं सदा । अ
स्मिन्नर्थे धारयिता भूयासमिति हि श्रुतिः । हस्तसिद्धासने
लिङ्गमप्रमादेन धारयेत् । प्रमादासति ते लिङ्गे सह प्राणान्

परित्यजेत्। पतिते प्राणलिंगेयः प्राणान्धत्तेन राधमः। स
 चं डाल इति ज्ञेयस्सर्वकर्मबहिष्कृतः। लिंगपतिनमाचार
 निंदकं न हृदि स्मरेत्। वीरशैवक्रमं प्रोक्तं प्रायश्चित्तादिवर्जि
 तं। शुद्धशैवो विशेषेण मंत्रतंत्रप्रधारणात्। शुद्धो भवति
 लोपेषु प्रायश्चित्तविधानतः। प्राणलिंगब्रूते लुप्ते प्रायश्चि
 त्तं न विद्यते। प्राणत्यागा सरं तस्मात्सावधानेन धारयेत्। सं
 स्मृत्य गुरुणा दत्तं षडध्वन्यासपूर्वकं। वामहस्ततले लिंगं।
 सावधानेन पूजयेत्। इत्यादीनि ब्रह्मांडपुराणशंकरसंहि।
 तावातुलागमाद्युपब्रह्मणवचनानि बहूनि सन्ति। यजुर्वेदे
 रुद्रैकादशिन्यां। याते रुद्रशिवा तन् रथो रापो पका शिनी तयान।

स्तनुवाशंतमयागिरिशंताभिः-याकशीः। अस्यार्थः। रुदंरोदनं
 संसारदुःखजनितं द्रावयतीति रुद्रः। रुदमज्ञानं द्रावयतीति।
 वारुद्रः हेरुद्र अधोराशंताकाराशिवामंगलप्रदायातेतनूः
 लिंगरूपशरीरं सा अपापकाशिनी अपापेषु पापरहितेषु का
 शतइत्यपापकाशिनी। लिंगरूपशरीरावधिन्नः शिवः। शम
 दमादिसंपन्नभक्तगात्रे धार्यइति पर्यवसितोर्थः। तत्र जाग।
 रूकेत्यनुसंधेयं। अथवा हेरुद्रतेतवशिवानिर्दोषत्वेन निरति
 शयकल्याणगुणाकरत्वेन-यशिवंकरत्वेन-यप्रसिध्यायातनूः लिं
 गांतु शिवयोर्देहइत्यागमवाक्याल्लिंगरूपिणीमूर्तिः अधोराशिवयो
 र्जनैव हृदयंगमाकिं-य अपापाः शिवदीक्षया विगतकल्मषाः अथ

वा अनेकजन्मसिद्धानां श्रौतस्मात्तानुवर्तिनां । नराणां क्षीणपा
 पानां शिवभक्तिः प्रजायते । प्रसादात् देवताभक्तिः प्रसादेभ
 क्तिसंभवः । यथैवांकुरतो बीजं बीजतो वा यथांकुरः । इत्यादि ।
 वचनप्रामाण्याद्बहुजन्मकृतैः पुण्यैः प्रक्षीणपापपञ्जराः । ये के
 नच संतित एव अपापा इत्यर्थः । अपापेषु भक्तेषु काशिनीर
 ष्टप्राणभावलिंगरूपेण सुप्रकाशिनीत्यर्थः । गिरिशंतगि
 रौ कैलासे शंखोपासकानां निरतिशयानंदस्वरूपं सुखं कृत
 नो तीति गिरिशंतः हे गिरिशंत शंतमया सुखतमया तया ।
 वा लिंगस्वरूपया तनुना शरीरेण नः अस्माकं अभिचाकशीः ।
 संसारनिमित्तं पुण्यपापसंचयं प्रणूय साक्षात्प्रकाशस्वेत्यर्थः । अ

त्रोपबृहस्पणव-चना नि। स्कां दे। लिंगं शिवा तनूः प्रोक्ता मूर्ति ।
 धोरितनूस्मृता । अपापेषु च भक्तेषु तयोर्मध्ये शिवा तनूः । ।
 काशने परमेशस्य शिष्टास्ते लिंगधारिणः । अधोरापापका ।
 शीतिया ते रुद्र शिवा तनूः । यजुषा गीयते यस्मात्तस्मा ध्वैवो
 यवर्जितः । नित्यं भाति तदंगेषु याते रुद्र शिवा तनूः । अधो
 रापापका शीति श्रुतिराह सनातनी । किं च । हरदत्ताचार्य
 कृते यतु वेदनासयसंग्रहे अपापका शीतिवपुः श्रुतं ते ।
 शिष्टाः प्रसिद्धा भगवन्नेपापाः । अतस्त्वदीयानपहाय भक्ता
 नन्यान् शिष्टा इति निश्चिन्तोमि । एवयुं जानः प्रथमं मनश्चादि ।

श्रुतीनां नीलकंठाचार्यमंचणपंडितमायिदेवप्रभृतिभिः लिं
 गधारणपरत्वेन व्याख्यातत्वात् । ननु भवदुदाहृतश्रुतीनां भा।
 ष्य क्वद्विः । लिंगधारणपरतया अव्याख्यातत्वात् कथमुपबृहत्स्रणव
 चनानां प्रामाण्यमिति चेन्न । यश्चतुर्वेदविद्विप्रः पुराणं वेति
 नार्थतः तं दृष्ट्वा भयमाप्नोति वेदो मां प्रतरेदिति सूतसंहिता
 वचनात् । इतिहासपुराणाभ्यां वेदार्थमुपबृहत्स्रयेत् । विभेद्य
 त्पश्रुताद्देदो मा मयं प्रतरेदिति महाभारते व्यासवचनात् । अथ
 वेदाहृतश्रुतीनां यथोक्तोपबृहत्स्रणवचनानुसारेणैव अर्थं व
 त्तुं शक्यत्वात् । उदाहरणानि । हं सोपनिषदि । हृदयमध्ये लिं

गंधवाऽप्योतिषिसंविशंति। अथाश्रमस्थाः परिमुच्यंति स
 र्वे लिंगांगशोभा मोक्षमार्गैक निष्ठाः ते ब्रह्मलोकेषु परांत।
 कालेशिवप्रसादापरिमुच्यंति सर्वे। लिंगांगसामरस्याश्च
 शरीरे लिंगधारणात्। नियमेनैव धृत्वा ते मुक्ताः संसारबं
 धनात्। श्वेताश्वतरोपनिषदि। सर्वान्नशिरो ग्रीवस्सर्वा
 भूतगुहाशयः। सर्वद्व्यापी च भगवांस्तस्मात्सर्वगतः शिवः
 मनुस्मृतौ। सर्वकर्मविमुक्तस्य ध्यानयोगरतस्य च। नत।
 त्यदहनं कार्यं न च पिंडोदकक्रिया। शिवध्यानरतो भूत्वा शि
 वलिंगांगसंयुतः। शिवेतरपरित्यागी ध्यानयोगी स उच्यते। बो।

धायनस्मृतौ। सर्वसंगनिवृत्तस्य ध्यानयोगरतस्य च। न।
 तस्य दहनं कुर्यान्नाशौ च नोदकक्रियां। शान्ता तपस्मृतौ।।
 वानप्रस्थयोगिनं च लिंगैक्यं भिक्षुकं यतिं। तुर्याश्रमाणां।।
 मध्ये च रसायां निक्षिपेत्तृप्तं। पद्मपुराणे। कंठेषु हंर कंठादि।
 मुनयो मनवस्तथा। सर्वदा शिवलिंगं तु धारयन्ति यजन्ति च।
 शिवगीतायां। अज्ञोपहासो भक्तश्च भूतिरुद्राक्षधारिणः।।।
 लिंगिनो यश्च विद्वेष्टि ते वै नात्राधिकारिणः। शिवधर्मेति रे।
 ये योगिनं द्विषन्त्यज्ञाः सर्वपापेष्वावस्थिताः। ये शिवज्ञाननिर
 तं प्रद्विषन्तीह योगिनं। विकल्प्यं ते महात्मानं ये मूढाः शिवलिंगं।

गिनं। तेषां तिपितृभिः साधं नर केषु न संशयः। ब्रह्मां उपरा
 णे। पाणिनिश्च कणादश्च कपिलौ गौतमादयः। प्रसादसे।
 वनाध्यानादर्थनाधारणादपि। जाताददर्शनकतरिः श्रा
 वयंति जगत्त्रयं। लैंग्ये। अक्षपादादयस्सर्वेशक्तयः पर
 यामुदा। धारयंस्स लिंगात्रैषु शिवलिंगमहर्निशं। स्कांदे।
 लिंगधारणमाख्यातं द्विधा सर्वार्थसाधकैः। बाह्यमाभ्यंतरं
 चेति मुनिभिर्मोक्षकांक्षिभिः। आधारे हृदये वापि भ्रूमध्ये
 वा निरंतरं। ज्योतिर्लिंगानुसंधानं तदेवांतरमुच्यते। अंतर्धा
 रयितुं लिंगमशक्तः शक्त एव वा। बाह्यं तु धारयेत्किं तद्रूपमिति नि

श्रयात् । ब्रह्म विष्णवाद्यो देवामुत्तमयोगैतमादयः । धारयन्ति
 सदा लिंगमुत्तमांगे विशेषतः । वातुलागमे । लिंगांगसंगं ।
 कुर्वन्तं दृष्ट्वा द्विजवरं रविः । स्थानाच्च लस्यं भित्तामंडलं मे
 ब्रजे छिवं । तेषां संरक्षणं यस्तु कुरुते मनुजोत्तमः । स धन्यः
 सकृत्तार्थस्यासृष्टिर्वैक्यपदं ब्रजेत् । तस्मात्सर्वं परित्यज्य स
 र्वभावेन सर्वदा । पूजयेद्दादरेणैव द्विजं लिंगांगसंगिनं ।
 यः पूजयति लिंगांगध्यानासक्तधियं । पुनर्भवीत तस्या ॥
 स्तिसत्यं सत्यं मयोदितं । इत्यादिवचनप्रामाण्याल्लिंगधारण
 रूपधर्मस्य वैदिकत्वं तदनुष्ठानवतां ब्राह्मण्यमपि सिद्धं ॥

लिंगधारणस्य वैदिकधर्मसिद्धावपि तदनुष्ठानवतां वीरशै
 वानां ब्राह्मण्ये किं प्रमाणमिह कांक्षायां । किमाहुर्भरतश्च
 ष्टविप्राः पात्रं सनातनं । लिंगिनं ब्राह्मणं चैव ब्राह्मणं चाप्यलिं
 गिनं । इति युधिष्ठिरेण पृष्टे । सदृष्टिमपि विश्वाय लिंगिने च ।
 तराय च । देयमाहुर्महाराज उभावेतौ तपस्विनौ । इति महाभा
 रते अनुशासनिकपर्वणि भीष्मेणोक्तत्वात् । रुद्रेणात्मश्रंति
 रुद्रेण पीतं पिवंति रुद्रेणाघ्रातं जिघ्रंति तस्माद्ब्राह्मणाः प्रशान्तः ।
 मनसो विद्वांसो निर्माल्यमेव भक्षयंति निर्माल्यमेवाश्नीयान्ति
 माल्यमेव निषेवेत इति जाबालोपनिषदनुसारेण रुद्रभुक्तं तु भुञ्जी

माद्रुहपीतं पिबंति-य। रुद्राद्या तं सदा जिघ्रेदिति जाबालिकी श्रुतिः ११
 शिष्टाः शांताश्च रुद्रेण भुक्तमेव हि भुंजते। घातमेव हि जिघ्रं
 ति पीतमेव पिबंति-य। निर्विकल्पधिया शंभु भुक्तो हि शिष्टा।
 न्नपानकं। यो भुंक्ते स गणाधीशो यावज्जीवं प्रतिज्ञया। ततः
 स्वयं-य भुंजीयाद्भुधमन्नं यथासुखं। निवेदितं-य देवाय त।
 शेषं-यात्मशुद्धये। ये लिंगधारिणो लोके ये शिवैकपरायणाः
 तेषां तु शिवनिर्मात्यमुचितं नान्यजंतुषु। स्वेष्टलिंगस्य यदुत्तं-य
 रुक्तं तन्न संशयः। तत्प्राशयेत्स्वयं प्राक्षीनान्यस्मै न तु दापयेत्। अनि
 वेद्यं तु भुंजानो नरो भवति किं लिखी पत्रं पुष्पं फलं तोयं मन्नपाना

यमौषधं। लिंगार्पितं विना भुंक्ते भुंक्ते सद्यो हि किं त्मिषं। जिह्वा
 चापलसंयुक्तः शिवसंस्कारवर्जितः। शिवप्रसादभोगी स्यात्
 द्रौरवन्तरकं ब्रजेत्। इति स्कांदे शैवसंहितादिषु श्रूयमाण।
 त्वात्। त्वं देवेषु ब्राह्मणोऽस्य हं मनुष्येषु ब्राह्मणः ब्राह्मणो वै ब्रा
 ह्मणमुपधावत्युपधावाम्युपधावामि ततो विप्रस्य संबंधः
 शिवस्यैव हियुज्यते। संकरास्सर्वदेवाश्च वृषलस्तु पुरंदरः॥
 पितामहश्च वैश्यस्याक्षत्रियः परमो हरिः। ब्राह्मणो भगवान् रु
 दः सर्वेषामुत्तमोत्तमः। ब्रह्मभावो हि रुद्रस्य ब्राह्मण्यं नैव हेतुजं॥
 ब्राह्मणो सदा लोके ब्राह्मणं योपधावति। महाब्राह्मणमीशानमुप

धावेन्न-चेतरं। यो वै स्वां देवतामति यजते प्र स्वायै देवतायै
 -यवतेन परं प्राप्नोति पापीयान्भवति। अस्मार्थः। कथ्यते॥
 विप्रो यस्तु स्वां देवतां शिवं अत्यति क्रम्य यजते पूजयत्यन्यदे
 वतां सहि प्र-यवते स्वीय देवतायै नराधमः। भूत्वा पराधी।
 न परं प्राप्नोति गतिमुत्तमां। न गच्छत्यथ पापीयान्ति पापीभः।
 वेध्वं इत्युपबृहन्नव-चनपुरस्सरसामशारवाय जुंश्रुत्यनु।
 सारैर्णैव पतिव्रतास्वभावेन विहायान्यतु देवतं। शिवमेकं।
 भजेद्भक्त्या सर्वशान्तिकरं परं। शिव भक्तो महातेजाः शिव भक्ति
 पराशुरवान्। न स्पृशेन्नैव वीक्षेत्तनूतैः सह वसेत् क्वचित्। स्व।

मार्गाचारनिरतैस्सहवासं समाचरेत् । तेषांगृहेषु भुञ्जीतने-
 तरेषां कदाचन । नान्यथैदन्यदेवांस्तु न स्मरेन्न-यकीर्तयेत् । न
 तन्नैवेद्यमश्नीयाच्छिवभक्तो दृढव्रतः । यद्गृहेष्वन्यदेवोस्ति
 तद्गृहाणि परित्यजेत् । नान्यदेवाय कान्मर्यान् पूजाकाले निरी-
 क्षयेत् । सदाशिवैकनिष्ठानां वीरशैवाध्ववर्तिनां । न हि स्यावर-
 लिंगानां निर्मात्यमुपयुज्यते । इति सुप्रभेदागमप्रतिपादितत्वा-
 थ । मुरवेमंत्रो हृदि ध्यानं मस्तके लिंगधारणं । शिखा रुद्राक्षभस्मा-
 नि इति ब्राह्मणलक्षणं । इति गौतमस्मृतिप्रामाण्याच्च शिवदीक्षा ।
 भिजातानां शिवप्रसादभोगिनां शिवैकपरायणानां लिंगधारणादि

षड्धर्मवतां वीर शैवानां ब्राह्मण्यं निष्कोटिकमेव भवतीति सिद्धं ।
 ननु ब्राह्मणसामान्यस्य यज्ञोपवीतं मुख्यं चिह्नं । खलु । तदभावः ।
 वतां वीर शैवानां कथं ब्राह्मण्यमित्यत्र ब्रूमः । यज्ञोपवीतं परमं पवि-
 त्रं एतत्सोमस्य सूर्यस्येति मंत्रद्वयमपि लिंगपरमेव । तथा हि यज्ञो-
 वै विद्मुरिति श्रुतेः यज्ञस्य विद्मुनाम्नः पीठस्य उपसामीप्येन ।
 विविशेषण इतं अवृतं यज्ञोपवीतं शिवलिंगमित्यर्थः एकैव श-
 क्तिः परमेश्वरस्य भिन्ना चतुर्धा विनियोगकाले । भोगे भवानी-
 पुरुषेषु विद्मुः कोपे च काली समरेषु दुर्गा । इत्यागमिकोपदेशात् ।
 उमाया सहरिः साक्षाद्यो हरिः सा शिवास्मत्तैसादि वचनात् । प्रकृतिः ।

स्वं पुमान् रुद्रस्त्वयितद्वयमास्थितं । त्वन्नाभिपंकजाज्जातः पंच
 वक्त्रः पितामहः । इति ब्रह्मांडपुराणे । त्वंचंद्रमा अहं सूर्यः शर्वरी ।
 त्वमहं दिवेति आदित्यपुराणे च । विष्णोः शिवशक्तिस्त्वमवदेशा प
 त् । शिवस्य शक्तिपीठवत्त्वाच्च लैंग्येषोऽशाध्याये । लोकाश्च य ।
 त्रतिष्ठंति सूत्रमणिगणा इव । तत्सूत्रमिति विश्वेयं रूपमद्भुत ।
 मेश्वरमित्युक्तत्वात् । कारणगमे । तदाहूय मुनीन् दृष्ट्वा भज ।
 ध्वं मुनिपुंगवाः । भस्मरुद्राक्षनिष्कृतास्फाटिकं शैलजंतुवाशि
 वविष्णुमयं लिंगं त्रिवसूत्रं सनातनं । यज्ञोपवीतं परमं पवित्रं श्र
 धया सह । कराभ्यां पीठे पीठे वा भज ध्वं श्रुतिकोविदाः । त्रयः स्य

लसूक्ष्मकारणाभिमानिनोविश्वाद्योजीवाःउतजीवांतःपरमा
 त्मानःवत्तदृष्टलिंगप्राणलिंगभावलिंगारद्यावरणानियस्य।
 तत्तत्सूत्रंमणिगणसूत्रवत्सर्वव्यापकंत्रिवत्सूत्रंज्योतिर्मयंमहा॥
 लिंगमित्यर्थः।इत्युक्त्वाभगवान्ब्रह्मासत्यलोकमगच्छत्तसंस्युः।
 तद्वाप्तमस्तेषुवस्तुष्वपिचसंततं।सूचनासरमेशस्यसूत्रलिंग
 मित्तीरितं।यदक्षरंपरब्रह्मतत्सूत्रमितिधारयेत्।धारणादस्य
 सूत्रस्यनोद्धिष्टंनाश्रुचिर्भवेदितिप्रकाशेनोक्तत्वात्।यजुरप्या
 हसर्ववैलिंगंस्थापयतीतिचतस्माध्वार्यमहालिंगंपाणिमंत्रेति।
 मंत्रतः।पाणौलिंगंविन्निक्षिप्यदीक्षाकालेगुरुःशिवं।येनस्तुवति

ननु वीरशैवानां यशोपवीतवत्पेपिपं-ययज्ञसंध्या वंदना ८
 दिवैदिकैर्मनुष्यान्वत्ताभावात्कथं ब्राह्मण्यसिध्यती ८
 ति-येन्न। सुभे प्रदागमे। विशुद्धाः प्राकृताश्चेति द्वि ८
 विधामानुषास्मृताः। शिवसंस्कारिणः शुद्धाः प्राकृता ८
 इतरेज्जनाः। वर्णाश्रमादिधर्माणामवस्था हि द्विधाम
 ना। एका शिवेन निर्दिष्टा ब्रह्मणा कथिता पुरा। शिवधर्मे
 हि कथितः शिवाश्रमनिषेविणाम्। शिवसंस्कारहीनानां
 धर्मः पैतामहः स्मृतः। सोऽयं धर्मस्संग्रहेण प्रोच्यते नाति ८
 विस्तरं। इत्युपक्रम्य। तपः कर्म जपो ध्यानं ज्ञानं येनानुपूर्व ८

कं। शिवार्थे देहसंश्लेषस्तपः। अथादिनोमतं। शिवार्थकं।
 मविज्ञेयं बाह्यं यागादिनोच्यते। अथः पंचाक्षराभ्यासः
 प्रणवाभ्यास एव वा। रुद्राध्यायादिकाभ्यासो न चैदाध्य
 यनादिकं। ध्यानं शिवस्य रूपादिचिंतनात्मादिचिंतनं॥
 शिवागमार्थविज्ञानं ज्ञानं नान्यार्थवेदनं। इति पंचप्रका
 रोयं शिवयक्षः प्रकीर्तितं। अनेन पंचयक्षेन यः पूजयति
 शंकरं। भक्त्या परमया युक्तस्स वै भक्त इति स्मृतः। अंतः
 प्रकाशमानस्य संवित्सूर्यस्य संततं। मनसा यदुपस्थानंतत्सं
 ध्यावेदनं विदुः। स संक्षमादया शौचं नियमो मार्दवं तथा।

तपस्यागोब्रह्म-धर्यसंतुष्टिश्चाज्वंतथा।धर्माएकादश
प्रोक्ता भक्तानांशुभवांधनैः।लिंगा-धनादिकं कर्मका
र्यं दीक्षान्वितैर्नरैः।इति शिवा-धनादीनामेव पंचयज्ञ
संध्यावंदनादिकत्वेनोक्तत्वात्।तथापि।ब्राह्मणाऋषि
गोत्रजा इति व्यवहारे तदभाववतां वीरशैवानां कुतो
वा ब्राह्मण्यमिति धनवाच्यं।यदा यदा हि धर्मस्य सानि
र्भवति भूतले।तदा तदावतारो यंगणेशानां महीतले।
यदा यदा प्राणशिवैक्यभाजां सानिर्भवेद्भूमिगते गणेशः।त
दा तदा मर्त्यकुले वतीयसंभूय कुर्वन्ति हि धर्मसंस्थां।इति शं०

करसंहितावचनानुसारेण अतः परंप्रवक्ष्यामि पंचायस
 मुद्रवंतेशानामानि देवि हं शृणु निश्चलचेतसा। घंटाक
 र्णगणश्चाद्योगजकर्णो द्वितीयकः। तृतीयो रेणुकः रखा
 तो चतुर्थो दाहकस्तथा। पंचमो विश्वकर्णश्च पंचाराध्या
 इति स्मृताः। त एव युगभेदेन प्रतिनामान्युपागताः। ए।
 काक्षरोष्टदक्षरश्च त्र्यक्षरश्चतुरक्षरः। पंचाक्षर इति
 रमातास्त्रेतायां मेनकात्मजे। द्वापरे चैकवक्त्रश्च द्विमुख
 स्त्रिमुखस्तथा। चतुर्मुखश्च पंचमुखश्चेति ते विश्रुता गणाः॥
 एको रामः पंडितार्यस्तथा रेवणसिद्धराट्। तथा मरुक् सिद्धे

शोविश्वाराध्यइतिक्रमात्। भवितारः प्रवक्ष्यामि शृणु तज्जन
 ननक्रमं। द्राक्षारामेणमनाथलिंगेयुग-यतुष्टये। एकोराट
 मस्यजननंआवासस्तुहिमालये। सुधाकंठारयसुक्षेत्रे
 लिंगेश्रीमल्लिकार्जुने। जननं पंडितार्यस्यनिवासः श्रीगि
 रौशिवे। तथारेवणसिधस्यकोल्लीपाकीपुरीतमे। सोमेश
 लिंगेजननमावासः कदलीपुरे। तद्वन्मरुतसिधस्यव
 टक्षेत्रेमहत्तरे। सिधेशलिंगेजननंस्थानमुज्जयिनीपु
 रे। काश्यांविश्वेश्वरेलिंगेविश्वाराध्यस्यसंभवः। स्थानं
 श्रीकाशिकाक्षेत्रेशृणुपार्वतिसादरं। कताद्युग-यतुष्टये॥

५ ~~विष्णु~~ राध्यायथाविधि। मम पंचमुखोद्धूतास्संस्थाप्य क
 लशान् भुवि। दीक्षां कृत्वा क्रमादेवं पंचमानां नगात्मजे।
 कलौ तद्वंशजातानां दीक्षानुग्रहकारणात्। निधाय निज
 शिष्यांश्च पुनस्तेमां समागताः। इत्यादिना पंचाचार्यावत
 रणस्य तद्विष्य गोत्रसूत्रप्रवरदीक्षां च स्वायं भुवागमे।
 घंटाघोषमुत्तवात्। इदानीमपि तेषां पीठपंचकस्य हिमाल
 यादिषु सुप्रसिद्धतया स्थितत्वात्। ब्राह्मणस्य मुखमासी
 दिति ब्राह्मणपदवाच्यं शिवमुखोद्धूतेषु घंटाकणादिष्व
 चायेषु ब्राह्मण्यस्य निसर्गसिद्धत्वात् तद्वंशीयानामपि ब्रा

ह्ययं सिद्धमेवेत्यलं मणिवंधव धृक् कण दर्शनस्य दर्शने
 षणेन। अथैवमपि। जन्मना जायते भूद्रः कर्मणा जायते
 द्विजः वेदाभ्यासेन विप्रः स्यात् ब्रह्म विद्वात्मणो भवेदि
 ति महाभारतवचनादीर शैवान्तांतदभाववत्त्वाद् द्विजत्ववे
 दाधिकारित्वादिकं कथं युज्यत इति चेन्न तेषामवश्यक
 तयाया शिवदीक्षायाः रुद्रो भूत्वा यजेद् रुद्रना रुद्रो रुद्र
 मर्चयेदिति प्रमाणपरिप्राप्तद्वारा धनयोग्यताफलक
 पूर्वनिष्ठ जीवत्वं निरासपूर्वक शिवत्वं प्रतिष्ठापनप्रयोजनः
 कत्वात्पुनरुदाशिवदीक्षासंस्कारवतामुपनयनं विनापि

तेषां तद्ध लेनैव हि जलद्वारा रुद्राध्ययन रुद्राधनाधि
 कारित्व सिद्धेभ्यः। तथा हि गारुड पुराणे। वंशावलिप्रया
 तानां लिंगधारणशालिनां भूतानां शिव भक्तानां भू
 द्रह्वं नैव विद्यते। नमके-यमके पंच ब्रह्ममंत्रादि वैदिके।
 तेषां मेवाधिकारोस्ति शिवदीक्षाप्रभावतः। इति वस्तुतः।
 स्तु अलिंगि ब्राह्मणकुमारस्य अनुपनीतत्वे भूद्रह्वं वीर
 शैव कुमारस्य अनुपनीतत्वे पि ब्राह्मण्यमिति परमार्थः। पा
 रमेश्वरागमे। दीयते लिंगसंबंधः क्षीयते-यमलत्रयं। दीय
 ते क्षीयते यस्मात्तस्माद्दीक्षेति कथ्यते। गार्भाष्टमे कृतामुरा

दीक्षासाधोऽशावधि। गौणातदूर्ध्वमधमादीक्षावीरान्ववाः
 दीक्षायिनां इति कालं निरूप्य कुंडमंडपहोमाद्यैर्न्यासैरध्वकला
 दिभिः। मंत्रोपदेशसहिता क्रियादीक्षेति गीयते इत्यारभ्य क
 थं पुण्याहनां दीसमाराधनं अंकुरार्पणमंडपदेवताप्रति
 ष्ठापंच ब्रह्म कलशाच्यन होम षडध्वरो धनधान्याधिवा
 सजलाधिवास पंचगम्य प्राशन षट्त्रिंशत्कलान्यासरूः
 पांगसंस्कारलिंगसंस्कारपूर्वकाक्षा उपमास्वस्तिकारोह
 ण कलशाभिषेक विभूतिपट्टलिंगायतनलिंगस्वायः
 तारमससविधदीक्षाविधानस्य वा तुलागमादिषूक्तत्वात् ॥

स्रकारकदीक्षेवास्माकं।संप्रदायसिद्धतयाप्रतिभाति।तत्स
 र्वंविस्तारभयान्नलिरिवितं।तथा-यअष्टावरणसंपन्नःपं
 चाचारपरायणः।वैदिकंकर्मकुर्वीतज्ञानैकफलसाध
 नं।शिवभक्तौपिविप्रोपिवेदाध्यायपरायणः।सएवशिवइ
 युक्तस्सत्यमेव न संशयः।अदीक्षिणांविप्राणांशिवागम
 विलोकनं।पापमेतन्महादेविसत्यमेव न संशयः।इतिवी
 रागमादिवचनप्रामाण्या-अ।भूतिरुद्राक्षसंयुक्तःलिंग
 धारीसदाशुचिः।पंचाक्षरजपन् योगीशिवभक्तइति॥
 स्मृतः।इति सिद्धांतसिखामणिवचनप्रामाण्या-अशि

वदीक्षाभिभातानां शिवैक भक्तानां वीरशैवानां शिवप्र
 तिपादक वेदागमाध्ययनज्ञानैकफलसाधन वैदिक
 कर्मानुष्ठान अधिकारित्वं स्पष्टं । ननु शैवस्यैव स्मात्ता ।
 दिषु प्रसिद्धत्वाद्दीरशैवमतं कुत आयातमिति चेन्न
 तस्य पुराणागमप्रतिपादितत्वात् । आचारभेदाद्धैव
 स्य भेदसंक्थ्यते धुना । सामान्यशैवं प्रथमं मिश्रशैवं
 ततः परं । शुद्धशैवं तथा श्रेयं वीरशैवं ततः परं । एतेषां ल
 क्षणं वक्ष्ये शृणु देवियथाक्रमं । सामान्यभेदः पूजादि

सिवस्यपरमात्मनः। सर्वत्र शिव भावश्च सामान्यमिति
 गीयते। यदा यदा शिवं पश्येत्तदा कुर्यात्स्थिर्बो प्रदक्षि
 णनमस्कारौ दर्शनं वा समाचरेत्। शिवचिह्नेषु भक्तेषु
 शिवकार्येषु पार्वति। भक्तिं कुर्वीत सततं मनोवाक्काय
 कर्मभिः। सामान्यशैवमार्गात् मिश्रशैवमतः शृणु शि
 वं विष्णुं च ब्रह्माणं कुमारं गणनायकं। आदित्यमंबिकां
 चैव मिश्रीकृत्य समर्पणं। सर्वत्र देवता बुद्धिर्माहात्म्यं शि
 व एव वा। शिवधर्माव्यधर्माणं समाचरणमादरात्॥
 अन्यपूजा मिश्रितत्वा न्मिश्रशैवमुदाहृतं। अतः परं शु

धर्तृवैवक्ष्यामिष्टणुपार्वति। श्रुधर्तृवैवमिति प्रोक्तं तद्ध
 वंशैवमुच्यते। एक एव महादेवस्सां वस्सत्यादिलक्ष
 णः। तदव्यदेवास्तद्धक्तास्तदुद्धृतास्तदाश्रिताः। लिं
 गस्य पूजावेलायां ये चाव्यदेवसत्तमाः। तेषामावरणत्वे
 न पूजां कृत्वान्वाव्यथा। गुरुणा दत्तलिङ्गं तु करपीठे पि
 वा यजेत्। गुरूपदिष्टनियमांस्तान्वावधानं समाचरेत्।
 प्रमादा सति ते लिङ्गे नष्टे दग्धे हते पि वा। विनिर्गते तदा
 पीठाद्येन केन च दूषिते। गुरुपादां बुजं स्मृत्वा जस्वाघोरं त
 दाक्षया। तल्लिङ्गमेव वाव्यद्वाधारयेत्सूजयेत् पुनः। प्रमादा

न्नियमेतुतेमूलपं-याक्षरींजपेत्। प्रायश्चित्तमिदं देवि ब्र
 तज्ञातादिलोपने। श्रुध्रुवैव मितिप्रोक्तं वीरशैवमतः
 शृणु। सर्वेषामपिशैवानां वीरशैवं महत्तरं। सुलभादे
 वपूजा-यसुलभं-यक्रियाबहं। अत्यक्रियंबहुफलं वी
 रशैवं महेश्वरिं। अन्येषामपिशैवानां मुक्तिर्जन्यत्रये।
 ण-य। अन्यशैवंतु तत्सर्वं फलात्पं-यक्रियाबहु। वेदांत
 जन्यं यत्तु ज्ञानं विद्येति परिगीय्यते। विद्यायां र
 मते तस्माद्दीरइत्यभिधीयते। एकएवायमेतस्मिन्स
 र्वस्मिन् जगतीत्रये। विशिष्टइत्यते यस्माद्दीरइत्यभिधी।

यते। वीरशैवलक्षणं तु। यो हस्तपीठे निजलिङ्गमिष्टं वि-
 न्यस्य तल्लीनमनः प्रचारः। बाह्यक्रियासंकुलनिस्पृ-
 हात्मा संपूजयत्यंगसवीरशैवः। अत्र निजेषु लिङ्गमि-
 ति। साकलापरमासूक्ष्मा तत्त्वानां बोधिनी परा। ता-
 मा कृष्य यथा न्यायं लिङ्गे समुपवेशयेत्। इत्यागमवा-
 क्यं। स्वनाभिहृदयकंठभ्रूमध्यब्रह्मरंध्रेषु दिग्मस्था-
 नेषु स्थितं ब्रह्मशिवरुद्रादिसंक्षिप्तं परमात्मरूपलिङ्गमे-
 व श्रीगुरुणा विधिवदुपसन्नाय सष्टिष्याय वीरशैवाय पू-
 र्वात्मप्रकारेण करपीठे प्रतिष्ठितं तल्लिङ्गं वीरशैवस्य स्वीयः।

प्राणलिंगं स्याद्वरलिंगमनुपदिष्टत्वात्। परकीयं तस्माद
 नुपदिष्टस्यावरलिंगपूजायावत्समर्थं निजमिति विशेषः।
 णं कृतं तस्मादुरुपदिष्टप्राणलिंगादन्यलिंगस्य पूजनं
 वीरशैबैर्न कृतमिति सार्थः। बाह्यक्रियासंकुलनिस्पृहाः
 स्मेति तत्रैव करपीठकथनाध्याये सिद्धासने शुद्धदेशे सु-
 रम्ये रत्नचित्रिते। शिवलिंगस्य पूजायासा बाह्या भक्तिः
 ह-यते। लिंगे प्राणं समाधाय प्राणे लिंगं तु शांभवं। सशरी-
 रं मनः कृत्वा न किंचिच्छ्रितयेष्टदि। साभ्यन्तरा भक्तिः
 रिति प्रोच्यते शिवयोगिभिः। इत्युक्तत्वात्। बाह्यभक्तौ सि

द्वासनपूजायांकारिताःयाःक्रियाःआत्मशुद्धिस्थानशुद्धि
 द्रव्यशुद्धिमंत्रशुद्धिलिंगशुद्धिशोषणदाहनप्लावनांग
 न्यासाद्वानविसर्जननासिकाग्रहणरेचकपूरककुंभकः
 प्राणायामजठराकुंभनप्राचीवीक्षणमौनमुद्रादृगुन्मी
 लनादिकाःबाह्यक्रियाःतासांसंकुलंतस्मान्निस्यहात्मा
 निवृत्तचित्तःसन्संपूजयतिसम्यक्पूजयतीत्यर्थः॥पू
 जायास्समीचीनत्वंकथमितिचेदुच्यते।मनएवमनु
 ष्याणांकारणबंधमोक्षयोः।यथा-यालिंगितः।पुत्रस्तः
 था-यालिंगितः।पतिरितिब-यनादंतरारार्थमेवात्तः

मितिके-यनवदंति। गवांसर्पिःशरीरस्यंनकरोत्यात्मः
 पोषणं। निस्सृतं कमरयितं पुनस्मासांतु भेषजं। एव
 मंतःशरीरस्यस्सर्पिवत्परमेश्वरः। विना-चोपासनां देवो
 नकरोति हितं नृणां। इति वचनाद्व्याख्यायामेवात्मनिः
 तिके-यनवदंति। तस्माद्विंशतपूजनं तथैकविधमेव न भ
 वति। किंतु बाह्ये जाग्रदवस्थायामनुभूताथ एव हि अंतः
 स्वप्नप्रदशायांतु यथेह परिदृश्यते। तथांतर्गजनं नित्यं बहि
 र्यजनपूर्वकं। बहिर्यागविहीनश्चेदंतर्ग्यागेन सिध्यति। तद्वा
 ह्यागे-धांतरंगे परमप्रीतिपूर्वकं। कर्तव्यं स्वेष्टलिंगस्य-यो
 यनं

नमनीषिभिः। इत्यागमवचनाद्विवरहस्ये। इष्टलिंगं प्राणलिं
 गमेकीकृत्य समर्पयेत्। मणिमालां मंत्रमालां मेकीकृत्य ज
 पेह्यदा। मातृका प्राणलिंगस्य मणिमालेष्टरूपिणः। इत्युक्तं।
 त्वाङ्गाद्यान्तरयोरिष्टलिंगप्राणलिंगयोरर्चनं वीरशैवैः क
 र्त्तव्यं। तस्मादिष्टलिंगार्चनपुरस्सरं प्राणलिंगपूजने कृते स
 तितसूजनमेव सम्यक् पूजनं। तथा पूजयितारः वीरशैवा
 इत्यर्थः। शंकरसंहितायामुपरिभागे। तदेव हस्तांबुजपी
 ठमध्ये निधाय लिंगं परमात्मनिष्ठं। समर्पयेदेकधियोप
 चारैर्नरस्तु बाह्यान्तरभेदभिन्नैरित्युक्तत्वात्। तत्रैव करपीठ

कथनाध्याये शिष्यं प्रति गुरोर्वाक्ये । वत्सलिंगा-यनं नित्यं ।
 त्रिकालं कुरु भक्तिः । पूजाद्रद्व्याणिसंशोध्यभुचिस्तदातः ।
 मानसः । कुरुष्व वत्सोप-आराधनोऽशस्नानपूर्वकान् । वा ।
 ह्यास्तथाभ्यंतरांश्च समाहितमनाः सदा स्नानं शुचिबस
 निलेन हि पूर्णभाववत्त्वं त्रिशक्तिगुणसंयुतयक्षसूत्रं विद्या
 नुगंधमिव भूतदयाक्षातांश्च शब्दादिपुष्प-ययमर्पय नि
 यमंग । प्रक्षामनो हं कतिचित्तद्धूपं श्रोत्रादिपंचेन्द्रियदीप
 जालं । तद्वासनातैलयुतं यदेहि जीवोपहारं सुरवदुखबाह्यं ।
 गुणत्रयारब्धतां कूलं प्राणार्पणनमस्कृतिं । शान्तिपुण्यां जलं दे ।
 हि-यैकभावविसर्जनं । एवमाभ्यंतरद्रव्यसंभृतं शिवप्रजनं ।

कृत्वा निधेहि सततं लिंगं वस्त्रेण वेष्टितं । मस्तके कंधरे कक्षे ।
 वक्षस्य थकरस्य ले । नाभेरधस्तासततं प्रमादन्नैव धारः ।
 येत् । लिंगं तु त्रिविधं प्रोक्तं सूक्ष्मं परासरं । इष्टलिंगमिदं ।
 दं सूक्ष्मं यद्बहिर्धारयेत्तनौ । प्राणलिंगं तु यत्सूक्ष्मं तदंतर्भाव
 नामयं । परासरं तु यत्प्रोक्तं तसि लिंगं तदुच्यते । इष्टलिंगमिदं ।
 साक्षादरिष्टपरिहारकं । धारयेदवधानेन शरीरे सर्वदा बुधः
 बाह्यपीठार्चनादेतत्करपीठार्चनं परं । सर्वेषां वीरशैवानां मु व
 मुक्षुणां निरंतरमि सु कृत्वा अवीरशैवेषु ब्राह्मण्यं वैदम ।
 वादिष्विव सामानाधिकरण्येन प्रतिभाति । तथा च स्कादे ।
 क्रिमिकीटपतंगेभ्यः पशवः प्रजयाधिकाः । पशुभ्योऽपि नराः
 श्रेष्ठास्तेषु श्रेष्ठा हि जातयः । हि जातिष्वधिका विमा विप्रेषु क्रः

तु बुधयः। ऋतुबुधेषु कर्तारस्तेभ्यः सन्यासिनो धिकाः तेभ्यो
 विश्वानिनः श्रेष्ठास्तेषु शंकरपूजकाः। तेषु श्रेष्ठामहाभाग
 मम लिंगांगसंजिनः लिंगांगसंजिष्वधिकः षट्स्य लक्षणः
 बान् पुमान्। स वं यस्सर्वज्ञपूज्यस्संसारविजिगीषुभिः।
 बहुनोक्तेन किं ब्रह्मस एवाहं न संशयः। इत्युक्तं ह्यतः। अथा
 दशानां वर्णानां श्रेष्ठो माहेश्वरो जनः। इत्यादि वचनप्रामा
 न्यप्राणिवर्णतारतम्येऽपि माहेश्वरादिपदवाच्यानां वीरशैः
 वानामेव वर्णोत्सृष्टत्वं निर्णीतं भवति। ननु शंकराचार्यादि
 भिः ब्रह्मसूत्राण्यवलंब्य कृतानां अद्वैतादिसिद्धान्तस्थाप
 कानां भाष्यादीनां शैवादिषु विद्यमानत्वात्तेषां नामेव ब्रह्म

लण्यमूर्जितं वीरशैवमतावलं बिन्नां सिद्धांतस्य निरालंबत्वा
 कथं ब्राह्मण्यमिति चेन्न। अथाभिधास्ये वीराणां शैवानां वे
 दमूलतां। आसनिर्मितसूत्रार्थं तत्तासयानुसारतः। विशब्दे
 नोच्यते विद्याशिवजीवैक्यबोधिनी। तस्यां रमन्ते ये शैवावी
 रशैवारतिस्मृताः। विशब्दो वा विकल्पाथोरशब्दोरहिताः
 र्थकः। विकल्परहितं शैवं वीरशैवं प्रपक्षते। तत्रामृतं
 स्य वाक्योक्तलिंगधारणवैभवे। लिंगांगसामरस्ये च फलं
 लं मोक्षं प्रपक्षते। पिंडादिज्ञानभूत्यां तमेकोत्तरशतस्य लं
 षट्स्य लं लिंगभेदं च जिज्ञासुर्भक्तिपूर्वकं। अधिकारी
 सविज्ञेयस्य तत्सर्वेषणस्त्वयं। अष्टांगयोगवानुशाः

नीपंचायारपरायणः। भक्तमाहात्म्यशुश्रूषुश्चिकीर्षुर्मो^{२७}
 क्षसाधनं। गुरुशिश्नूषणरतः श्रुतवान्नीवीतकल्मषः।
 नगुरोस्स दृशीमातानगुरोस्स दृशः पिता। संसारादुद्धरेद्यो
 हिपरमाथोपदेशतः। गुरूपसदनादेव ब्रह्मविध्वादेयस्सु
 राः। लिंगांगसामरस्यं यप्रामुयुर्विगतज्वराः। सनत्कुमारप्रः
 मुरवाभाननिष्ठा यशस्विनः। धृतलिंगांगभावाश्च विराजं
 ते निशंमुदा। पुंडिनंदिमहाकालिप्रमुरवागणनायकाः॥
 चतुर्दशसहस्रं हि कैलासावरणाधिपाः। मतप्रवर्तकाः
 सर्वे गुरुपीठाधिरोहिणः। महेश्वरसमीपेतेवर्तंते भूलपा
 णयः। अगस्त्यो जैमिनिश्चैव विश्वामित्रोऽथ काश्यपः। भर

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

फलदाय्यपि। शिवेनेवोपदिष्टानितेनतानिकतानिच॥
 ततः कृतानिसूत्राणितेनतत्परणिहि। तेषामर्थाश्चन
 स्पष्टास्सद्गुरोरप्यदर्शनात्। बहुधौल्लेखिताअर्थास्तैः
 कर्कशाभाषणैः। यदैक्यंज्ञानशब्दार्थो जीवात्मपरमात्म
 नोः। मिथ्यात्वं जगतोरज्जोसर्वभांतिवदिष्यते। अविद्या
 बद्धिषयताशास्त्राणामितिकेचन। ब्रह्मज्ञानैकनाशयं हि
 प्रारब्धकर्मजं फलं। इतिकेचिद्वर्णयंतिकेचिदन्यत्प्रचक्ष
 ते। जीवात्मापरमात्मा च द्वौपदार्थौ भवस्थितौ। ससत्त्वं ब्रह्म
 णः साक्षादनिसत्त्वं विकारजं। प्रपंचस्य तथा सर्वसाक्षिहं पर
 मे शितुः। प्रधानतोपासनस्य मुक्तिस्सालोक्यनामिकादिभ्यमं

गलरूपं परस्य ब्रह्मणे स्ति हि। एवं मता निबहु शोभु वि वि
 स्तरितान्यपि। समुपेत तदा व्यासः प्राथयामास शंकरं। मता
 निवि विधान्येव समुसन्नानि शंकर। अकृतानां यस्मिन्नाणाम
 यथानयनं कृतं। एवमेवेति निश्चित्यैकुवंति कलहं मिथः॥
 स्वस्मादादे कलभ्यं सूत्रजालस्य शंकर। यथा पूर्वस्विया का
 र्यं मसूत्रार्थं विवेचनं। इति तेन प्राथितः सन्न दयालुः पा
 र्वतीपतिः। नीलकण्ठ शिवाचार्यनाम्ना भाष्यमधीकृत।
 विशिष्टाद्वैतसिद्धान्तप्रतिपादनमुत्तमं। मया पितस्य तास्यैः
 श्रोतृणां सुरवबुधये। कारिकारूपतस्सर्वं क्रमेणैव निबध्यते।
 इत्युपक्रम्य। लिंगांगसामरस्यैकलभ्यं पाशविमोचनं। शिव एः

सर्ववेदांतवाक्यान्तांप्रतिपाद्यशिवःस्वयं। ३ २६

च
त्वम

वपरंतत्त्वंशिवएवपरमहःशिवएवपरंज्योतिःशिवएवपरा
सरः। आसौतंयसरंब्रह्मसूत्रेषुसंशिवस्त्वयं। शिवएवहिलिं
गंतुंलिंगरूपीशिवस्त्वयं। सर्वतत्त्वावलंबश्चजगत्कारणमय
यः। तद्धैदस्यादिवाक्यार्थःस्वरूपीनिष्कलःस्वयं। एवंब्रह्म
द्वितीयंयस्यज्ञानसुरवात्मकं। निर्गुणंनिर्मलंशुद्धंजनि
मारुतंनिरंजनं। देवानामादिभूतश्चरुद्रोविश्वाधिकःप्र
भुः। सर्वज्ञःसर्वकर्तायसर्वकारणमीश्वरः। अनादिनि
धनंवस्तुपरापरविहीनकं। परमात्मस्वरूपंयपरब्रह्म
स्वरूपकं। निष्ठाप्राप्यंपरंतत्त्वमप्रमेयमनूपमं। कथय
तीतिवेदांताःशिवंपरमकारणं। महालिंगस्वरूपीयशंक

रः स सदा शिवः । इति ज्ञानं नित्ये भक्ताः गुरोः कारुण्यतः शिवं ।
 शोकात्तरं नित्ये सर्वे महादेव प्रसादतः । सर्ववेदांतसारं हि ।
 न्निदं बरसमन्वितं । पूजयेद् दयाकाशे स्वात्मनो हितमाप्नु-
 रन् । प्रकारा बहवो लोके दहरोपासनादयः । सा तु कार्या वीरशै-
 बैर्गर्भदीक्षादिसंस्कृतैः । लिंगांगसामरस्येन शिवभावसमन्वि-
 तैः । कालयोरगमाथानुसारेणाति समाहितैः । स्फुटी भविष्यति
 स्थूलसूक्ष्ममध्यमभेदतः । त्रिविधा शिवपूजापि योपदेशो य-
 तु दर्शो । सा च पूजा हस्तपीठे मुखान्यत्रापि कथं । तन्मात्रेणैव ।
 संतुष्टः शंभुर्निश्चये सः प्रदः । तस्यापि मूर्तयः संति पंचविंश-
 तिसंख्यया । ताश्च कुर्वन्तु लिंगस्य पूजनं भक्तिपूर्वकं । विष्वा

दयःसुरगणायक्षरक्षोगणास्तथा। जन्मकर्मनिवस्यथंमुनैः
 योधतनिश्चयाः। उपासतेमहालिंगं बहवो मोक्षार्थिनः॥
 नित्यपरीक्षविज्ञानं चिद्विज्ञानं दूरपिणं। लिंगं यज निमं
 चित्रं क्रतुं ब्रह्मेडितं परं। ससंज्ञानं सुखं दीप्यं बाधकं रा
 णं भूतं। एवमादीनि नामानि सन्ति लिंगस्य भूरिशः। त
 ल्लिंगमेव सूत्रेषु व्यासेनापि विचारितं। नीलकण्ठशिवाया
 ये स्तनास्यं प्रकाशितं। कलिकल्मषनिधूततत्त्वबुद्धिभि
 रन्यथा। नीतं यथा तथं शास्त्रं सद्गुरोरप्यदर्शनात्। आमास
 यं परिप्राप्तमतिकौशलशालिभिः। विश्रामनीय एवार्थ
 कथ्यते यथा तथा। अथातो ब्रह्मजिज्ञासेत्यस्मिन् सूत्रे यदी

नित्यं

रितं। तद्वत् केवलं लिंगं ज्ञातव्यं मुमुक्षुभिः। समन्तरसूत्रे
 पुनरुक्ता एव वर्णिताः। अनन्तरं यथैतदशब्दस्य पूर्वकां उच्यते
 धत्तः। किमनन्तरं मित्युक्ते वाच्यं धर्मविचारतः। अनन्त
 रं विचार्यस्य ब्रह्मणो लिंगरूपिणः ओंकारश्चाथ शब्दश्च
 ब्रह्मवेत्तौ ब्रह्मणः पुरा। कंठं भित्वा विनिर्यातौ तस्मान्मां
 गलिकावुभौ। इति प्रमाणतस्तत्र मंगलार्थो न युज्यते॥ पू
 र्वकां उच्यते विरोधेनैव गङ्गा गिरि निरूपणात्। ब्रह्मणो लिंगरूपित्वं
 न युक्तमिति चेच्छृणु। आत्माय नम आरभ्य लिंगशब्दपरं
 परा। प्रसिद्धं तैत्तिरीयोपनिषद्येव प्रदर्श्यते। लिंगशब्दस्य
 नाव्योर्थः कल्प्यस्वरसतश्रुतेः। आत्मैवेनैव मस्कारः तदुक्तं
 न

एनमस्मृतिः। ततश्च यथासांग्यं ब्रह्मणो लिंगरूपतः। अनंतर
 नमस्कारः कथं संगृह्यते न्यथा। तस्मात्त्रिंशदस्याथे ब्रह्मा
 नित्यं निरंजनं। पूर्वकांडप्रसिद्धस्तु धर्मो ग्निद्योमपूर्वकैः
 वीरशैवादिनैवेति चानंतयंकथं भवेत्। वेदोक्तभूतिर
 ब्राह्मलिंगधारणकर्मणैः। विचार्यं ब्रह्मलिंगारम्यं नानंतः
 यं विरुध्यते। पूर्वकांडविरुद्धोर्थः पूर्वकांडोक्तोऽप्युच्यते। पूर्व
 कांडीयधर्मश्च यावद्य किंचिदेव वा। कृतोपनस्य शुवेदांते यून
 पुप्रवेशनात्। यावतां कर्मणां केनाप्यनुष्ठातुं न शक्यते। अ
 तोय किंचिदेवात्र विवक्षितमुदीर्यते। यत्तु पूर्णसाधनानां तु
 संपत्तेः समनंतरं। इति केचिद्वर्णयंति तन्नातीवोपयुज्यते। इ॥

हामुत्रफलेभोगविरागःशमशालिता।वेदांतार्थविचारैकल
 भ्यत्वादधिकारितां।नसंपादयतीत्यत्रधर्मानंतर्यमुच्यते।
 चतुःसाधनसंपत्तिःसमन्तरमेवयेत्।वृत्तत्वात्सास्त्रलब्ध
 स्यजिज्ञासानभवेत्क्वचित्।धर्मानंतर्यमेवातोवाच्यं
 धर्मोद्धिधामतः।पशुधर्मःप्राथमिकैपत्तिधर्मोद्धितीयकः॥
 अनुतिष्ठन्पशोधर्मान्पत्तिधर्मान्संपादयति।यथापिपीलि
 कावृक्षमूलमाद्यायतफलं।आरुह्यलभतेतद्वत्पत्तिधर्मै
 कतसरः।यथाविहंगःपक्षाभ्यांफलितंवृक्षमागतः।पश्यः
 नफलमुवाप्नोति।तद्वत्पशुधर्मोद्धिधामतः।यन्निसमपरोक्षंयः
 शानंमोक्षैकसाधनं।पशुधर्मइतिप्राहुयस्तुकाद्यफलप्रदः॥

निष्कामेन स्वपापस्य विधिं सैः समनुष्ठितः । यो धर्मः संतत्रा ॥
 ज्ञेषु पति धर्मं प्रचक्षते । दध्नेन्द्रियाणि विहितो धर्मः का ॥
 म्यः सरवहि । निष्कामेन मनुष्ठानासति धर्मं त्वमप्ययेत् ॥
 तत्रापि सर्वकर्मदा वधिकारप्रदायकं । भस्मधारणमुख्यं
 हि कालाद्युपनिषन्मुखैः । बहज्जाबालमुख्यैश्च विहितं तः
 पदे पदे । रुद्राक्षधारणं चैव दहरोपासनादिकं । कालयोः
 शिवपूजा च त्रिषु कालेषु वा सदा । विद्यानुश्रुतिरुत्कृष्टा तः
 त्रैकादशिनी श्रुतौ । तत्र पंचाक्षरो मंत्रः शिव इत्यक्षरद्वयं । इति
 श्रुतिशिरोरत्न पंचाक्षरमनोर्जपः । आचार्यदेव इत्युक्तमंत्रदे
 शिकपूजनं । प्रसादग्रहणं तस्येत्याद्याः पाशा विमोचकाः । पति धर्मः

मरिमे श्रेयास्तदानंतयमत्र च । अतः शब्दोत्र हेत्वर्थः सर्वेषां न विशि
 ष्यते । विषयस्तु द्वयोरैक्यं जीवस्य ब्रह्मणस्तथा । विरुद्धयोः स्वभा
 वेन तमस्तेजः समानयोः । युष्मदस्मदोपरयोः कथमन्योन्यता भ
 वेत् । किंचिद्विश्वं च जीवत्वं सर्वश्वंतदन्यता । अनित्यत्वं च नित्य
 त्वं कथमेकत्र युज्यते । इति चेद्दीयतां दृष्टिस्तत्वे धर्मसावधानतः ।
 इदं रजतमिदं तत्त्वज्ञानेषु कौभ्रमासि के । इदं हांशेन शुक्ति
 त्वं रजतत्वमनंतरं । उभयं च यथात्रास्ते विरुद्धं च परस्परं ॥
 शुक्तिस्त्वेव प्रकारेण रजतत्वं निवर्तते । तद्वदेवात्र सर्वं किं
 चिद्विश्वं विशिष्यते । सर्वश्वत्वे प्रकारेण किंचिद्विश्वं निवर्तते । त
 जीवब्रह्मणोरैक्यं शास्त्रस्य विषयं विदुः । मुक्तिः साधारणत्वेन

प्रयोजनमुदीर्यते। न जीवब्रह्मणोरेक्यं सूत्रस्वरसतस्फुरेत्। इति
 मायक्षते शक्तिविशिष्टं विषयस्त्विति। यथा घट इति ज्ञाने घट
 त्वस्याद्विशेषणं। तथा ब्रह्मणिवैशिष्ट्यं शक्तैरित्यवधार्यतां। अ
 ग्निस्फुलिंगयोर्नास्ति यथा भेदस्वरूपतः। अग्नित्वेन कणत्वेन
 भेदोपि स्फुरति क्वचित्। यथा हि कुण्डलमिति भेदाभेदौ त
 शि धात्र-य। तस्माद्भक्तिविष्टस्य जिज्ञासा ब्रह्मणः स्फुटं। घटस्य ल
 ज्ञानमप्यत्र मोक्षसाधनमुच्यते। लिंगमेव यतः शास्त्रे ब्रह्मे
 तिसु विचार्यते। सर्वत्र लिंगसंबन्धं कुर्वन्ति प्रतिपत्तये। सर्वं ब्र
 ह्मेति वेदार्थमनुसंधाय शंभवाः। ब्रह्मलिंगं जनिमये साक्षादेन
 समर्थकाः। माध्वबोधादि-पार्वाकमता ध्वाध्वन्यतामर्थगुणा
 त्

चारविरुद्धं स्यान्नस्माक्षमिति तत्तत्। नीलकण्ठश्चिवाचार्य
 भाष्यार्थमनुसंधेदन्। वीरशैवैरभिमतमभिधास्येश्रुतेर्म
 तं। तस्माद्धर्मविचारस्य पश्चाद्ब्रह्मेव केवलं। विचार्यं भवः
 णाद्यैश्च शांतिमधिर्जनैः सदा। अग्निहोमादयो यागा अश्व
 मेधावपानकाः। सर्वे ते शिवभक्त्यर्थं निश्चिता वेदशास्त्रयोः
 कृतपुण्यजनाः सर्वे भक्तिं प्राप्य महेश्वरं। प्राप्नुवंति परं धाम जी
 वन्मुक्ताश्च ते बुधाः। यदा यमपि दाकाशं वेष्टयिष्यन्ति मानवाः।
 तदा शिवमविज्ञाय दुःखस्यान्तो भविष्यति। शिव एव परं ब्रह्म सः
 श्रिदानंदलक्षणं। तदव्यक्तं परं किंचित्तदतो धेयमास्ति कैः सर्व
 मन्यसरिसंयज्य शिवादन्यत्तु देवतं शिव एव सदा पूज्यो मुमुक्षुभिः।

रहनिशं। अयमेव हि सिद्धांतः सर्ववैदेषु नान्यथा। तस्मात्त्रिं
 गं ब्रह्मद्वैतमुपास्य च मुमुक्षुभिः। लिंगांगसामरस्येन जीवब्र
 ह्मेक्यं कैवल्यं। कैवल्यमेव सर्वेषां आयतेन पुनर्भवः। ततोऽयु
 पनिषद्भास्वं विचार्य शुद्धमानसैः। लिंगेऽसुषुप्तिरित्येतैः सुः
 खं लिंगवतां परं। आलस्यादितथान्यत्र प्रतिपादितमित्यथ॥
 नमो ब्रह्मण इत्याद्यैस्तदेव हि दृढीकृतं। लिंगस्थापनमित्यादौ श
 तशः प्रतिपादितं। सर्वं ह्युपनिषद्भास्वं प्रवृत्तं वर्णितुं शिवं। त
 थापिमानवा मूर्खास्तस्य जुल्लिंगधारणं। आचारो विपरीतो हि
 युगधर्मानुसारतः। धनी ह्युदररोगस्थो न भुंक्ते खन्नमुत्तमं तद्व
 तात्त्विकशास्त्रार्थमतिर्लोद ति कस्यचित्। शिवप्रसादसिद्धाः

ति
 धाः कृतकसास्तुयेनराः। धृतलिङ्गांगभावाश्च भविष्यन्ति गतज्व
 राः। अथातो ब्रह्म जिज्ञासेत्यारभ्य व्याससूत्रकैः। अनावृत्तिरिह्येतदं
 तं ब्रह्म विचारितं। धार्यं निश्चिद्य विद्वद्भिर्गुरु विश्वासतत्परैः। र
 हस्योपनिषद्वाक्यैर्वर्णितं ब्रह्म केवलं। अपरिधिन्नविभवमवा
 ब्रजनसंगोचरं। निष्कलं निर्मलं शुद्धं निर्विकल्पं निरञ्जनं। आत्मा
 कथमुपास्यं हि निरस्तद्वैतलक्षणं। लक्षणेन प्रमाणेन वस्तु सिद्धि
 रुदाहृता। अन्मादिकारणत्वं हि अगतां ब्रह्मलक्षणां। सर्ववेदांतवा
 क्या निप्रमाणानिनसंशयः। एतैरापाततो ब्रह्म निश्चिद्य श्रवणादि
 भिः। ब्रह्मैव सन्न ब्रह्म वैतिय एवं वेदमानवः। द्वितीयसूत्रं व्यासेन
 ह्यस्मिन्नर्थे समर्थितं। इति नीलकण्ठपार्यरचित ब्रह्मसूत्रार्थः

प्रतिपादकवीरशैवभाष्योक्तशक्तिविशिष्टाद्वैतसिद्धांतावलं
 बिनांवीरशैवानामप्राकृतब्राह्मण्यवत्वेसिद्धांतसिरवामणिः
 वीरमाहेश्वरसंग्रहवीरशैवाचारसंग्रहवीरशैवरत्नाक
 रशिवज्ञानशेखरवीरशैवप्रकाशिकावीरशैवानंदचंद्रिका
 वीरशैवप्रदीपिका क्रियासारकैवल्यसारबसवसवराजीव्यः
 मायिदेवमनोविलासवीरशैवचिंतामणिवीरशैवसंजीवः
 नपंडितचारित्रशिवप्रसंगरत्नाकरशिवज्ञानप्रदीपिकाशांकर
 सारोधारवीरशैवाचारकौस्तुभतर्कचंद्रिकालिंगधारणचंद्रि
 काशिवाद्वैतप्रदीपिकारवणभाष्यसिद्धांतशेखरविशेषार्थप्रः
 काशिकादिप्राचीनग्रंथैरुप्यावयमुदाहृतसर्वमनवद्यम

लंविस्तरेण। इति श्रीवीरशैबोक्कषसंग्रहोसमाप्नो जातः शुभं भव
तु। ६१॥ ६२॥ यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया। यदि शुभं
मशुभं वाममदीषो न दीयतां। १। भग्नपृष्ठकटिग्रीवस्तथ्यदृष्टि
रधोमुखं। कष्टेन लिखितं ग्रंथं यत्नेन प्रतिपालयत्। ६३। इदं पु
स्तकं यत्ति तत्ति वरजंगमवाटिकाधीश्वरहरिहरेश्वरस्वामिक
रपुष्करसंजातसिद्धेश्वरशर्मणा परार्थं लिखितं यत् पुस्तकं
तत्तु गौरीरमणार्पणमस्तु। अपरमिदं पुस्तकं अत्रिपुत्रपुत्र
वासरभाद्रपदजुनपक्षराकातिथिमवधीकृतसंध्यासमये
समाप्तिर्जाता॥ संमत् १९३८॥ ६१॥ ६२॥ श्रीगुरुवसवलिङ्गायनः
मः॥ ६१॥ श्री॥

इति वीरशैवोक्तसंग्रहो समाप्तिरगमत् ॥

